

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	38674 Соціологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	054 Соціологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

30.06.2021 р.

Справа № 0928/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Герасименко Анжеліка Григорівна – головуючий,
Величко Олександр Петрович,
Фалько Наталя Миколаївна,
Орловська Юлія Валеріївна,
Оксамитна Світлана Миколаївна,
Мацієвський Юрій Володимирович,
Ларіонов Станіслав Олександрович,
Кужелєв Михайло Олександрович,
Кривенко Ірина Степанівна,
Жарова Любов Валеріївна,
Горошко Олена Ігорівна,

за участі запрошених осіб:

Шандор Федір Федорович – гарант ОП,
Безрукова Ольга Анатоліївна – член експертної групи,
Гуменюк Вікторія Вікторівна – член експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38674
Назва ОП	Соціологія
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Заявлений у ВСО та у звіті ЕГ транскордонний фокус ОП не знайшов свого підтвердження ні в меті, ні в переліку компетентностей і ПРН, ні в переліку ОК ОП.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Формалізації потребує залучення здобувачів та зовнішніх стейкхолдерів до розробки та перегляду ОП. Документальні докази (крім рецензій зовнішніх стейкхолдерів на уже готову ОП), які б засвідчували їх участь у процедурах перегляду і оновлення ОП, ЗВО не були представлені, хоча під час фокус-груп відповідні стейкхолдери підтвердили неформальне залучення до перегляду ОП. При цьому усі рецензенти ОП є представниками академічної спільноти, тоді як перший Зальцбургський принцип передбачає переважну орієнтацію ОНП з рівня вищої освіти на задоволення потреб ринку праці.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП ілюструє невідповідність вимогам Постанови КМУ 261 в частині формування дослідницьких компетентностей, зокрема щодо реєстрації прав інтелектуальної власності. В матеріалах справи відсутні свідчення того, що ОП забезпечує формування таких компетентностей у здобувачів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

У редакції ОП 2019 р. обсяг здобуття глибинних знань зі спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку забезпечується виключно ВК. Цей недолік було частково виправлено у редакції ОП 2020, втім обсяг єдиної обов'язкової дисципліни зі спеціальності розміром 4 кредити ЄКТС вважаємо недостатнім для належного формування глибинних знань зі спеціальності.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Наявність можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача підтверджується змістом індивідуальних навчальних планів здобувачів, що містять інформацію про зміст і виконання як освітньої, так і наукової складових ОП, але перелік навчальних дисциплін, які виносяться на вибір здобувачів у навчальному плані 2020, є вкрай обмеженим. Фактично здобувачі можуть обрати 2 дисципліни із 4 у блочному форматі. У відповіді ЗВО на зауваження ЕГ йдеться про те, що здобувачі освіти мають можливість вибору дисциплін з інших ОП та рівнів освіти і є посилання на загальноуніверситетський каталог вибіркових дисциплін, проте ці можливості ніяк не передбачені чинним навчальним планом. Оскільки тематика дисертаційних досліджень аспірантів значно різноманітніша, аніж тематика чотирьох наявних у навчальному плані вибіркових дисциплін (з яких вибираються дві по 7 кредитів кожна), цілком можливим видається збільшення кількості вибіркових професійно орієнтованих дисциплін з меншою кількістю кредитів.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична спрямованість ОП полягає у двох основних напрямках: науково-дослідному та педагогічному. Перший напрям реалізується через залучення аспірантів до численних дослідницьких проєктів, які реалізуються випусковою кафедрою, до участі у міжнародних конференціях, через підготовку та публікацію наукових праць. Другий (педагогічний) напрям здійснюється у процесі вивчення такої навчальної дисципліни, як «Інновації в сучасній педагогіці, організація та проведення навчальних занять», а також шляхом проходження асистентської практики.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

не застосовується

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Здобувачі мають можливість та беруть участь у міжнародних дослідницьких проектах, наприклад у американському проекті «The TOUCH», в рамках якого було проведено міжнародну конференцію «Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів».

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Джерельна база курсів на ОП потребує оновлення та доповнення іншомовними роботами.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

ЕГ було з'ясовано, що атестація здобувачів відбувається на засіданні кафедри або в результаті спілкування «віч-на-віч» з науковим керівником, що демонструє певний формальний підхід до оцінювання успішності роботи та навчання здобувача. Практики презентації здобувачем проміжних результатів роботи над дисертацією та їх дискусійного обговорення на спеціальному заході на кшталт «наукового семінару» в межах ОП на регулярній основі не застосовуються, що не дозволяє здійснювати належне консультування та використати досвід фахівців за певним науковим напрямом.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

З відомостей СО випливає, що викладання на ОП «Соціологія» забезпечують 7 викладачів. З них: 5 – доктори наук (д-р соціол. н., д-р філос. н., д-р істор. н., д-р техн. н., д-р пед. н.); 2 – кандидати наук (к. філос. н. та к. філол. н.). Аналіз змісту публікацій, підвищення кваліфікації та інших видів наукової і дослідницької діяльності НПП свідчить про повну відповідність кваліфікації викладачів тим дисциплінам, які вони забезпечують.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Позитивною рисою програми є те, що при внутрішньому вертикальному просуванні кадрів увага звертається також і на результати опитувань здобувачів. Процедура конкурсного вибору на посади є достатньо прозорою, справедливою, а

також такою, що дозволяє оцінити власні переваги і недоліки у професійній та науковій діяльності, побачити перспективи професійного розвитку НПП.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Попри те, що ЗВО має тісні та плідні стосунки з роботодавцями, останні не залучаються, на жаль, до проведення аудиторних занять на ОНП «Соціологія».

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

У ЗВО та на ОП існує практика фінансової підтримки підвищення кваліфікації НПП. Так, навіть якщо представники НПП самостійно знайшли для себе базу для стажування та/або підвищення кваліфікації, вони можуть звернутися до ЗВО із заявою і отримати фінансову допомогу на відшкодування витрат.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Взірцевим і унікальним на теренах України є досвід ЗВО щодо створення і експлуатації двох комп'ютерних класів, адаптованих до потреб людей з вадами зору (клавіатури шрифтом Брайля, голосові повторювачі команд тощо), а також наявність типографських потужностей для друку шрифтом Брайля.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На сайті УжНУ відсутній проєкт ОП 2021 року, при тому, що у звіті ЕГ йдеться про існування такого проєкту, його обговорення на засіданнях кафедри та розсилку стейкхолдерам.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Через наявність у навчальному плані лише однієї обов'язкової професійно орієнтованої дисципліни та обмежений вибір вибіркових професійних дисциплін вважаємо, що зміст ОП не повною мірою відповідає науковим інтересам аспірантів, що певною мірою може компенсуватися за рахунок притаманного програмі студентоцентрованого підходу, зокрема можливостей здобувачів впливати на зміст дисциплін, модифікуючи його під власні дослідницькі інтереси.

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

На ОП передбачена процедура вступу, яка включає також підготовку документа, в якому вступник описує коло власних наукових інтересів і попередні наукові здобутки (публікації та ін.), що дозволяє з самого початку налаштувати дослідницькі інтереси вступника під вибір керівника, коло дослідницьких інтересів котрого співпадає з інтересами здобувача, що потім відображається в участі у сумісних наукових проєктах та публікаціях.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

У ЗВО існує можливість відшкодування здобувачам витрат на публікацію статей у міжнародних виданнях, що індексуються у МНМБ Scopus та Web of Science.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Чітко детермінувати фокус ОП та забезпечити його реалізацію через множину компетентностей, ПРН та змісту ОК ОП 2. Забезпечити відповідність ОП вимогам Постанови КМУ 261 від 23.03.2016 р. в частині формування дослідницьких компетентностей, зокрема щодо реєстрації прав інтелектуальної власності 3. Розширити коло зовнішніх стейкхолдерів, що залучаються до обговорення та перегляду ОП, посиливши участь в такому перегляді представників соціо-економічного середовища, практиків-роботодавців.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Розширити коло / обсяг обов'язкових ОК, орієнтованих на формування глибинних знань зі спеціальності. 2. Розширити перелік вибіркового ОК, щоб гарантувати реальний вибір здобувачів, орієнтований на їх дослідницькі інтереси 3. Переглянути ОК на предмет їх доповнення інноваційним змістом, а також методами навчання які більшою мірою відповідають третьому (освітньо-науковому) рівню в.о.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. З огляду на те, що у ОП зазначено «Мова навчання і оцінювання Українська, англійська Ukrainian, English» слід забезпечити доступ неукраїномовних абітурієнтів до всієї необхідної інформації про ОП, правил прийому та інших регламентів англійською мовою 2. Популяризувати мотиваційну та роз'яснювальну роботу зі здобувачами щодо можливостей врахування результатів неформальної освіти, а також перспектив і переваг академічної мобільності, особливо через створення пабліків ОП у соціальних медіа, наприклад у мережі Фейсбук, Інстаграмі, або соціальній платформі ТікТок.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Постійно оновлювати зміст освітніх компонентів на основі останніх досягнень соціологічної науки, у тому числі оновити списки рекомендованої літератури відповідними вітчизняними та зарубіжними публікаціями.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Упровадити практики презентації здобувачем проміжних результатів дисертаційного дослідження та їх дискусійного обговорення на спеціальному заході на кшталт «наукового семінару» на регулярній основі. 2. По окремим курсам доопрацювати критерії оцінювання шляхом їх приведення у відповідність вимогам європейської кредитно-трансферної системи, що передбачає накопичення балів, а не виведення середнього.

Критерій 6. Людські ресурси

Здійснювати залучення професіоналів-практиків та представників роботодавців до аудиторних занять на системній основі.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Формалізувати участь усіх груп стейкхолдерів у розробці та перегляді ОНП, закріпивши її процедурно на рівні регламентуючих документів ЗВО. При цьому вибір форми такого залучення залишається за ЗВО. Це може бути практика проведення розширених засідань кафедри або дискусійне обговорення у форматі Круглого столу, наприклад, із залучення на них здобувачів, роботодавців, випускників та інших зацікавлених осіб/сторін, абощо.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Забезпечити доступ усіх зацікавлених сторін до проектів ОП на веб-сайті ЗВО в період їх громадського обговорення. 2. Удосконалити та оновити профілі співробітників на сайті ЗНО з посиланням на науковий профіль НПП та наукових керівників ОНП (включити посилання на ORCID, Research ID, Scopus ID тощо) та додати інтерактивні посилання до їх публікацій.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Запровадити методологічні семінари для спрямованого змістовного обговорення результатів дисертаційного дослідження здобувачів ОП.

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

Герасименко Анжеліка Григорівна